

เกร็ดความรู้ที่

1

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ:

- นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 4 การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
- นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) ประกอบด้วย 17 นโยบายและแผนความมั่นคง ซึ่งในวารสารมุมมองความมั่นคงฉบับที่ 12 – 14 ได้นำเสนอ นโยบายและแผนความมั่นคงไปแล้วบางส่วน โดยในฉบับที่ 12 ได้นำเสนอ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 1 การเสริมสร้างความมั่นคงสถาบันหลักของชาติ ฉบับที่ 13 ได้นำเสนอ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 11 การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย และฉบับที่ 14 ได้นำเสนอ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 2 การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติและการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ และนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 3 การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติพื้นที่ชายแดน ทั้งนี้ ในวารสารมุมมองความมั่นคง ฉบับที่ 15 นี้ ขอนำเสนอเกร็ดความรู้เกี่ยวกับนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 4 และ 5 ซึ่งเป็นการดำเนินงานความมั่นคงที่เชื่อมโยงการขับเคลื่อนจากระดับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในประเด็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 4

การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

สาระสำคัญของนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 4

1.

จุดมุ่งเน้น: การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลแบบองค์รวม ให้ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางทะเลที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง และความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ โดยคำนึงถึงการรักษาความมั่นคงทางทะเลและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้มีความสมดุลและยั่งยืน และบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลที่มีประสิทธิภาพ

2.

ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ**○ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง**

เป้าหมายที่ 2 บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ

○ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง

แผนย่อยที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ซึ่งมีเป้าหมายแก้ไขปัญหาคความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน (เช่น ปัญหายาเสพติด ความมั่นคงทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ฯลฯ) ได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ

3.

เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และตัวชี้วัด ประกอบด้วย 2 เป้าหมาย ดังนี้

3.1 เป้าหมายที่ 1 ประเทศไทยสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางทะเลได้อย่างต่อเนื่องจนไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ

○ ผลสัมฤทธิ์ ประเทศไทยมีขีดความสามารถและศักยภาพในการเฝ้าระวัง ติดตาม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางทะเลในภาพรวมของประเทศเพิ่มขึ้นส่งผลให้ประเทศมีความมั่นคงและปลอดภัย

○ ตัวชี้วัด ดัชนีความมั่นคงทางทะเลในภาพรวม อยู่ที่ 69 คะแนน ภายในปี 2570

3.2 เป้าหมายที่ 2 ประเทศไทยมีการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลที่ช่วยสนับสนุนการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

○ ผลสัมฤทธิ์ ประเทศไทยมีองค์ความรู้ทางทะเลที่สำคัญที่สนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักรู้เกี่ยวกับทะเล

○ ตัวชี้วัดที่ 1 จำนวนองค์ความรู้ทางทะเลที่สำคัญที่สนับสนุนการตัดสินใจของกลไกระดับนโยบายของประเทศ อย่างน้อยปีละ 1 ประเด็น

○ ตัวชี้วัดที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และความตระหนักรู้ทางทะเลให้แก่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยปีละ 1 ประเด็น

4.

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่**4.1 กลยุทธ์หลักที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับการดำเนินการด้านความมั่นคงทางทะเล**

 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 พัฒนาขีดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปกป้องและรักษาความมั่นคงทางทะเล ทั้งด้านสมรรถนะของอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงานระบบเทคโนโลยี รวมถึงศักยภาพของบุคลากร โดยเฉพาะขีดความสามารถด้านการตรวจการณ์ การลาดตระเวน รวมถึงปฏิบัติการทางทะเล

 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 ป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางทะเล โดยเฉพาะปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ การลักลอบค้าและขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย รวมถึงการค้ามนุษย์ และการโยกย้ายถิ่นฐานทางทะเลแบบไม่ปกติ

 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 เสริมสร้างและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับประเด็นทางทะเล โดยเฉพาะความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน อาเซียน และประเทศในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก

 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการจัดทำ พัฒนา ปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับกิจการทางทะเล ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกิจการทางทะเลฉบับต่าง ๆ โดยเฉพาะอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.5 สนับสนุนการเฝ้าระวัง และรักษาความปลอดภัยทางทะเล ทั้งน่านน้ำภายในและนอกทะเลอาณาเขตของประเทศ โดยเฉพาะเส้นทางการเดินเรือ การขนส่งสินค้า ภัยพิบัติและอุบัติเหตุทางทะเล รวมถึงการดำเนินกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของไทย

4.2 กลยุทธ์หลักที่ 2 การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเลอย่างสมดุลและยั่งยืน ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน

 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจภาคทะเลอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการท่องเที่ยว การประมง การพาณิชย์นาวี และการขุดเจาะหรือสำรวจแหล่งพลังงานใต้ทะเล

 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการประมงและการเพาะเลี้ยงทางทะเลอย่างถูกกฎหมาย และยั่งยืน เพื่อรักษาสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำ รวมทั้งอนุรักษ์ ป่าชายเลนและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเลและขยะทะเล

 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมและพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล เพื่อรักษาระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์จากทะเลและชายฝั่ง

 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนบริเวณชายฝั่งและเกาะแก่งสามารถใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากทะเลได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

4.3 กลยุทธ์หลักที่ 3 การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล และการสร้างความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล

 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 ผลักดันการจัดตั้งองค์กรจัดการความรู้ทางทะเลในระยะนำร่อง ภายใต้มหาวิทยาลัยในกำกับดูแลของรัฐ หรือคลังสมองทางทะเล (Maritime Think Tank) เพื่อรวบรวม ศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านความมั่นคงทางทะเลแบบองค์รวม ตลอดจนมีบทบาทในการกำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนในระดับนโยบาย ทั้งในเชิงสมุทธานุภาพ (Sea Power) และสมุทรภิบาล (Ocean Governance)

 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 พัฒนาและขยายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเกี่ยวกับ องค์ความรู้ทางทะเล เพื่อให้ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักรู้ถึงความสำคัญของทะเลในทุกระดับ

5. | หน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบบูรณาการขับเคลื่อนศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

การบูรณาการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ

พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มาตรา 10 กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (นปท.) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติจึงได้จัดทำ

“แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2566 – 2570)”

ซึ่งเป็นแผนระดับที่ 3 เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการบริหารจัดการด้านความมั่นคงทางทะเลของไทย โดยมุ่งเน้นการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งในมิติด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในแต่ละช่วงเวลาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ทางทะเล และให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อปกป้อง รักษา และเสริมสร้างความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างรอบด้าน รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการบูรณาการขับเคลื่อนของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลฯ ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินการ 7 แนวทางหลัก เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างครอบคลุมในทุกมิติ ได้แก่

- 1 การพัฒนาศักยภาพการเมืองและความมั่นคงทางทะเล
- 2 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางทะเล
- 3 การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเล
- 4 การเสริมสร้างความมั่นคงและปลอดภัยให้แก่ประชาชนและชุมชนที่ใช้ประโยชน์จากทะเล
- 5 การพัฒนาเศรษฐกิจภาคทะเล
- 6 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทางทะเล
- 7 การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของภาครัฐ

นอกจากนั้น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ในฐานะเจ้าภาพรับผิดชอบบูรณาการขับเคลื่อน ยังได้จัดทำ “แผนการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570” เพื่อเป็นแผนบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางทะเล โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมุ่งเน้นให้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกัน รักษา และเพิ่มพูนผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย สิทธิอธิปไตย และสิทธิหน้าที่อื่นใดตามกฎหมายระหว่างประเทศ

แผนการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ระยะ 5 ปีฯ ประกอบด้วย
กลยุทธ์หลักในการดำเนินการในห้วงระยะเวลา 5 ปี (2566 – 2570) จำนวน 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

- 1) กลยุทธ์หลักที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับการดำเนินการด้านความมั่นคงทางทะเล มุ่งเน้นการบูรณาการด้านความมั่นคง
- 2) กลยุทธ์หลักที่ 2 การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเลอย่างสมดุลและยั่งยืนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน มุ่งเน้นการบูรณาการด้านการเศรษฐกิจ
- 3) กลยุทธ์หลักที่ 3 การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล และการสร้างความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล มุ่งเน้นการบูรณาการหน่วยงานทางทะเล
- 4) กลยุทธ์หลักที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางทะเล และด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มุ่งเน้นการบริการประชาชน

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สาระสำคัญของนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5

1.

จุดมุ่งเน้น: การลดการก่อเหตุรุนแรงและความสูญเสีย การพัฒนาทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.

ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

- ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
เป้าหมายที่ 2 บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง
แผนย่อยที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อเป้าหมายภาคใต้มีความสงบสุข ร่มเย็น

3.

เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และตัวชี้วัด

- 3.1** เป้าหมายที่ 1 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการก่อเหตุรุนแรงและความสูญเสียลดลง
- ผลสัมฤทธิ์ ความรุนแรงและความสูญเสียจากสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยุติลงภายในปี พ.ศ. 2570
 - ตัวชี้วัด สถิติเหตุการณ์ความรุนแรงและความสูญเสียจากสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ลดลงร้อยละ 100 จากปีฐาน 2560 ภายในปี พ.ศ. 2570
- 3.2** เป้าหมายที่ 2 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น
- ผลสัมฤทธิ์ คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ด้วยการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนและศักยภาพของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
 - ตัวชี้วัด สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product: GRP) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้นทุกปี
- 3.3** เป้าหมายที่ 3 ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ผลสัมฤทธิ์ การยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลาย
 - ตัวชี้วัด การสร้างความเชื่อมั่นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างน้อยร้อยละ 80 ภายในปี พ.ศ. 2570

4.

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่

4.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 1 การเสริมสร้างความปลอดภัยและจัดเงื่อนไขความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 เสริมสร้างขีดความสามารถในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังความปลอดภัย การเฝ้าตรวจพื้นที่เสี่ยง การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและหมู่บ้าน ควบคุมการพัฒนากระบวนการข่าวดำรงและฐานข้อมูลด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคงให้สามารถป้องกัน สกัดกั้น และยับยั้งการก่อเหตุรุนแรงและการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหาเสพติดและภัยแทรกซ้อนอื่น ๆ

 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 ขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย บนพื้นฐานของความจริงใจ สมครใจ และให้เกียรติ เพื่อเป็นทางออกของความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี รวมทั้งเสริมสร้างสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการพูดคุย เพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควบคู่กับการศึกษาและแลกเปลี่ยนความเห็นถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับประเด็นการกระจายอำนาจที่เหมาะสมของพื้นที่

4.2 กลยุทธ์หลักที่ 2 การยกระดับการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน และความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำคัญให้ครอบคลุมการสร้างโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจที่อาศัยการนำความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมยกระดับสินค้าและวัตถุดิบในพื้นที่ การส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มธุรกิจให้เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน การสนับสนุนการค้าชายชายแดนและการลงทุนขนาดใหญ่ รวมทั้งการหนุนเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะธุรกิจฮาลาล การประมง และปศุสัตว์

 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นอย่างทั่วถึงผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบของรัฐและเอกชน การเสริมสร้างบทบาทของครอบครัวและชุมชนให้มีความเป็นปึกแผ่นและสามารถพึ่งพาตนเองได้ การส่งเสริมการเรียนรู้และการใช้ภาษาไทยควบคู่กับการใช้ภาษาที่หลากหลาย ตลอดจนการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่

4.3 กลยุทธ์หลักที่ 3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 พัฒนาการอำนวยความสะดวกธรรมชาติธรรมและการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ รวมทั้งการลดเงื่อนไขความหวาดระแวงและฟื้นคืนความไว้วางใจต่อกัน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการอำนวยความสะดวกธรรมชาติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ การส่งเสริมกระบวนการเยียวยาของภาครัฐให้มีความรวดเร็ว เป็นธรรม และครอบคลุมทั่วถึง การเสริมสร้างประสิทธิภาพของมาตรการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่

 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 การส่งเสริมการยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลาย โดยสนับสนุนการดำเนินวิถีชีวิตตามหลักศาสนา การสร้างพื้นที่กลางและสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาทักษะทางวัฒนธรรม การเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับประชาชน การฟื้นฟูและสร้างความตระหนักรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ร่วมในพื้นที่ที่มีมาตั้งแต่อดีต และไม่มีมีการแบ่งแยกตลอดจนขจัด การเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย

4.4 กลยุทธ์หลักที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาครัฐ และการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 เพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสานสอดคล้อง โดยบูรณาการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งมิติด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาอันเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล การเสริมสร้างความเข้าใจและพัฒนาขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ การส่งเสริมการประยุกต์ใช้นวัตกรรมวิชาการ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนงานอย่างเป็นระบบ

 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 เสริมสร้างความรับรู้ให้กับสังคมภายในและภายนอกพื้นที่ที่มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ โดยมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างบูรณาการด้วยการป้องกันและแก้ไขการนำเสนอข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม การชี้แจงและทำความเข้าใจต่อสถานการณ์ในพื้นที่และแนวนโยบายของภาครัฐแก่ประชาชนในพื้นที่ สังคมนอกพื้นที่ และต่างประเทศ ตลอดจนเร่งรัดการชี้แจงกรณีที่เป็นประเด็นความห่วงกังวลที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศได้อย่างทันท่วงที การเสริมสร้างความตระหนักรู้ของหน่วยงานภาครัฐต่อประเด็นที่มีนัยละเอียดอ่อนและเป็นที่สนใจของประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่บิดเบือนข้อเท็จจริงและก่อให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 การเสริมสร้างความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยประสานความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ ผ่านกรอบความร่วมมือและกลไกต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐ และการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างภาครัฐกับเครือข่ายองค์การระหว่างประเทศ และองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

การวางนโยบายบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้จัดทำ “นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2565 – 2567” ซึ่งมีสถานะเป็นแผนระดับที่ 3 โดยนำแผนระดับที่ 1 และ 2 อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 และนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกรอบแนวคิดในการร่างนโยบายการบริหารการพัฒนาดังกล่าว เพื่อเป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้แก่หน่วยงานรัฐที่ขับเคลื่อนการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ยังนำนโยบายและแผนข้างต้นโดยเฉพาะนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2565 – 2567 มาแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยได้จัดทำ “แผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2566 – 2570” เพื่อการบูรณาการทำงานร่วมระหว่าง สมช. กอ.รมน. และ ศอ.บต. ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติเชิงพื้นที่ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

นโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2565 – 2567

1. กรอบแนวคิดนโยบาย ดังนี้

1) “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”
“หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”
และ “การพัฒนาตามภูมิสังคม”

2) สันติวิธี

3) การมีส่วนร่วม
ของประชาชนและทุกภาคส่วน

4) การบริหารจัดการบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2. วิสัยทัศน์

“จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยและมีสันติสุข บนพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน”

3. วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยและความสงบสันติ ขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข พัฒนาการกระบวนการยุติธรรมและการเยียวยาให้เป็นธรรม การยกระดับการพัฒนาให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

4. ประเด็นนโยบายรองรับ เพื่อกำหนดนโยบายรับรองแต่ละวัตถุประสงค์ รวม 27 ประเด็น ดังนี้

4.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1

เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย และความสงบสันติฯ มุ่งเน้น เสริมสร้างขีดความสามารถการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน พัฒนาระบบการข่าวกรอง พัฒนาระบบข้อมูลความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มขีดความสามารถการป้องกัน สกัดกั้น และยับยั้งการกระทำผิดทุกรูปแบบ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาเสพติดและภัยแทรกซ้อน

4.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2

เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งส่งเสริม การศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถึงความเป็นไปในการกระจายอำนาจการสู่พื้นที่ สนับสนุนความต่อเนื่องกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพูดคุยเพื่อสันติสุข

4.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3

เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อพัฒนาการอำนวยความสะดวกและการเยียวยาให้เป็นธรรม ทิวถึง และขจัดเงื่อนไขความไม่เป็นธรรม โดยมุ่งส่งเสริมกระบวนการเยียวยาของภาครัฐ ให้ครอบคลุม ทิวถึง และเป็นธรรม สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และพัฒนาทักษะขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4

เพื่อยกระดับการพัฒนาให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยเร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนขนาดใหญ่ ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

4.5 วัตถุประสงค์ข้อที่ 5

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และความเข้มแข็งชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพของประชาชนอย่างทิวถึง ส่งเสริมยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลายและการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนา การเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมถึงสตรีและเยาวชน ตลอดจนการส่งเสริมการเรียนรู้และการใช้ภาษาที่หลากหลาย

4.6 วัตถุประสงค์ข้อที่ 6

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และความเข้มแข็งชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการสร้างการรับรู้ความเข้าใจต่อสถานการณ์และการดำเนินของภาครัฐ เสริมสร้างความร่วมมือที่สร้างสรรคระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับสังคมภายในประเทศและต่างประเทศ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้อง

5. กลไกการบริหารงาน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

5.1 กลไกระดับนโยบาย คือ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่หลักในการพิจารณาการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เชิงนโยบาย และกำกับการอำนวยความสะดวกขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและพัฒนา โดยมีคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการของสภาความมั่นคงแห่งชาติหนึ่งชุด เพื่ออำนวยความสะดวกและประสานการขับเคลื่อนงานของหน่วยงานความมั่นคงและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

5.2 กลไกระดับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งทำหน้าที่การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

5.3 กลไกระดับปฏิบัติในพื้นที่ เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานความมั่นคง และหน่วยงานด้านการพัฒนาที่รับผิดชอบหลักภายในพื้นที่ ดำเนินการขับเคลื่อนงานเชิงพื้นที่โดยการประสานความร่วมมืออย่างบูรณาการ

ผลสัมฤทธิ์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการขับเคลื่อนงานในห้วงที่ผ่านมาส่งผลให้ จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงมีแนวโน้มลดลง ซึ่งในปีงบประมาณ 2566 ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีจำนวน 116 เหตุการณ์ ลดลง 50 เหตุการณ์ เมื่อเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เนื่องด้วยการเฝ้าระวังและการป้องกันการรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่รัฐ และการดำรงความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุย

นอกจากนี้มีการสนับสนุนประชาชนให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งผลักดันให้ 4,486 ครอบครัว ตามฐานข้อมูล TPMAP หลุดพ้นเส้นความยากจน ด้วยการส่งเสริมปัจจัยการผลิต สนับสนุนองค์ความรู้ ภูมิปัญญาที่ทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมถึงการเปิดตลาดทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาของทุกศาสนา การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม รวมถึงการเปิดพื้นที่กลางและฟื้นฟูวัฒนธรรมร่วมในอดีต เพื่อยึดโยงความสัมพันธ์ของผู้คนเข้าด้วยกัน

พร้อมกันนี้ ได้ขับเคลื่อนและเพิ่มประสิทธิภาพงานอำนวยความสะดวกทั้งระบบ โดยได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนให้สามารถเข้าถึงงานบริการของรัฐ การเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและผู้ได้รับผลกระทบด้วย

การสร้างการรับรู้ด้วยโปรแกรมสันติวิธี การพัฒนาทักษะด้านการคุ้มครองพยาน และการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชนเบื้องต้น รวมถึงสามารถผลักดันให้มีการปรับลดพื้นที่การบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเพิ่ม ทำให้ปัจจุบันยังคงเหลือพื้นที่ประกาศใช้พระราชกำหนดฯ จำนวนทั้งสิ้น 20 อำเภอ รวมทั้ง ภาพรวมดัชนีความเชื่อมั่นจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2564

